

JOYCE HOFMAN

# Komt een mens bij de dierenarts

Bijzondere verhalen uit de dierenkliniek

Ambo|Anthos  
Amsterdam

ISBN 978 90 263 6614 7

© 2025 Joyce Hofman

Geschreven in samenwerking met Kim Buitenhuis

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan

Omslagontwerp Margo Togni

Omslagillustratie © Lin Woldendorp

Foto auteur © Dirk-Jan van Dijk

Ambo|Anthos *uitgevers* vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

# INHOUD

- Voorwoord 7
- 1 De chihuahua die uit de Birò vloog 11
  - 2 What's in a name: Lodewijk, Chanel, Bitch of Lord of the Bones? 18
  - 3 Happy de peppie 22
  - 4 De man en de Rhodesian ridgeback 27
  - 5 De jachthond die siliconenballen kreeg 35
  - 6 Samen afscheid 41
  - 7 De herder en het mysterie van de verdwenen tennisbal 50
  - 8 Het zat er al vroeg in 58
  - 9 Anro, de eerste hond waarvan ik onafscheidelijk was 64
  - 10 Diergeneeskunde les één: zorg voor een sterke maag 68
  - 11 Wat katten en honden zoal eten 73
  - 12 Een vreemde eend in de bijt 84
  - 13 Een studentenhuus vol afgedankte dieren 91
  - 14 De onvergetelijke whippet Dizzy 95
  - 15 Drie vechthonden en één arme kat 103
  - 16 Een onvoorziene complicatie 112
  - 17 Een maatje voor het leven 118

- 18 De hond met het halve oor 126
- 19 Tja, de balans tussen werk en privé! 132
- 20 Happende honden bijten niet 140
- 21 De laatste knuffel 143
- 22 Vermist: chihuahua met gebroken pootjes 150
- 23 Welkom in de eenentwintigste eeuw: de reviewcultuur 156
- 24 Blunder met de voicemail 164
- 25 De honden en katten vallen uit de hemel 168
- 26 Bijzondere families en kibbelende stellen 173
- 27 Twist and shout 183
- 28 Mijn surrogaatmoeders 188
- 29 Het is niet alleen kat en hond wat de klok slaat 193
- 30 De buurtgans met een gebroken vleugel 198
- 31 Konijn op twee wijzen bereid 202
- 32 Robotpoten en nieuwe hartkleppen 209
- 33 De zoektocht naar een geschikte hond: over doorgefokte rashonden en gezonde kruisingen 214
- 34 De zelfstandige praktijk versus de grote ketens 228
- 35 Ginny, de kat met een abonnement op de praktijk 235
- 36 Huisdieren in de stad, hebben we er nog de ruimte voor? 242
- 37 Komt een mens bij de dierenarts 248

Nawoord 255

## VOORWOORD

De eigenaren van een zieke hond die onbereikbaar zijn, omdat ze vastzitten voor belastingontduiking.

Een weduwe die tijdens het consult voor haar kat ook de complete film van de begrafenis van haar man laat zien.

Een man die speciaal voor zijn allerbeste maatje – zijn hond – een doodskist liet timmeren.

En een vrouw die zoveel stress heeft over besmetting met het coronavirus, dat ze me dwingt om, voordat ik haar kat aanraak, mijn handen wel vijf keer met spiritus te wassen. *Voor de zekerheid.*

Zomaar een greep uit ervaringen met mensen en dieren die ik dagelijks heb in mijn praktijk.

Veel kinderen willen dierenarts worden – zo was het bij mij ook – omdat ze een grote liefde hebben voor dieren. Ze worden gedreven door het idee dat ze dan de hele dag bezig kunnen zijn met snuffelende neuzen en zwiepende staarten. Maar de realiteit is anders.

Ja, als dierenarts behandel je dieren, maar eigenlijk ben je vaak nog meer bezig met mensen. De dieren zelf hebben weinig

in te brengen; zij zijn volledig afhankelijk van de keuzes van hun verzorgers, die binnenkomen met aannames, verwachtingen en emoties. Of simpelweg met een budget, en daarmee een grens aan wat mogelijk is.

Dieren en hun eigenaren zijn er in allerlei soorten en maten. Van gen Z'ers tot welgestelde boomers. Van mensen die hun huisdier zien als hun beste vriend, tot mensen die er stiekem spijt van hebben dat ze ooit aan een huisdier begonnen zijn. De vijftien jaar dat ik nu als dierenarts werk, hebben me een schat aan onvergetelijke verhalen opgeleverd – en, misschien, best wat mensenkennis.

Mijn ervaringen als dierenarts zijn niet alleen een verrijking van mijn eigen leven, maar ook van dat van mijn familie en vrienden. Zoals het verhaal over een meneer die aan de balie kwam vragen of het schadelijk is als een hond een mensenlintworm opeet. ‘Euh, dat moet ik even overleggen,’ antwoordde de verbaasde assistent. Wat bleek, meneer had zelf een lintworm uitgepoept en deze in een bakje gedaan om aan zijn huisarts te tonen. De pot was in de tuin gezet en toen de hond daar even alleen was gelaten, had hij de lintworm opgegeten. Ik heb het advies gegeven de hond voor de zekerheid te ontwormen.

Dit soort grappige anekdotes doet het uitstekend aan de keukentafel, maar veel van de dilemma's die ik in de praktijk tegenkom zeggen stiekem veel over de maatschappij waarin wij leven. In zekere zin weerspiegelen ze de tijdsgeest.

Zo zie ik bijvoorbeeld elke dag voorbeelden van de toenevende inkomensongelijkheid. We hebben een klant met een privéspa voor zijn honden, inclusief crèmes en badjasjes. Daar liggen de pomerianen 's avonds uitgebreid te chillen, voordat ze

naar hun designermandje gaan. Maar er zijn ook veel eigenaren die bang zijn om überhaupt langs te komen, omdat een flinke rekening van de dierenarts betekent dat ze de rest van de maand bamisoep moeten eten.

Ook de kloof tussen stad en platteland zie ik in de praktijk tot leven komen. Zo verwijst ik het ene moment de cavia van een bezorgde stedeling door voor een CT-scan, terwijl ik de week erop iemand tref die is opgegroeid op de boerderij en die 'het geklooi met huisdieren' allemaal maar onzin vindt en zijn eenjarige kat met een gebroken poot wil laten inslapen.

Maar over het algemeen worden we steeds bezorgder. Veel jonge mensen nemen een dier en worden dan een soort helikopterouder. Dan krijgt de hond een stappenteller, wordt er een camera in huis gezet om elk blafje te monitoren en eisen ze bij de derde kuch van hun dier een spoedafpraak in de avond. We geloven steeds meer in de maakbaarheid van het leven en accepteren het niet als er geen oplossing is voor een probleem. Als we onze klanten erop wijzen dat ons werk, net als het leven, bestaat uit veelzijdige, genuanceerde grijstinten, zoeken mensen hun heil op internet, waar voor de meest complexe problemen een eenvoudige remedie te vinden is. Niet zelden in de vorm van onlinepseudowetenschap, met bijbehorende diëten en supplementen.

Terwijl we aan de ene kant onze dieren massaal knuffelen, hebben veel mensen tegelijkertijd geen enkele moeite met kiloknallers en dieren die in de bio-industrie een rotleven hebben gehad. Ook binnen mijn eigen familie zorgen zulke dubbele standaarden weleens voor discussie. Zo liggen er cadeautjes voor de honden onder de kerstboom, terwijl mijn suggestie voor een vegetarisch kerstdiner wordt afgedaan als 'aanstellerij'.

Deze tegenstrijdigheden leiden tot allerlei ethische vragen. Wat mag je als dierenarts van een eigenaar verwachten en vice versa? Wanneer ga je als dierenarts te ver? En wanneer niet ver genoeg? Doen we het echt allemaal voor het welzijn van het dier? Of eerder voor de gemoedsrust van de eigenaar? Of misschien voor de beroepseer van de dierenarts? En wat wil het dier eigenlijk zelf?

Hoe rechtvaardig is het überhaupt om dieren in een menselijk keurslijf te duwen? We willen wel de knuffels en de gezelligheid van een huisdier, maar alleen als het ons uitkomt, en het moet allemaal niet te veel gedoe opleveren. Geen spelende honden op straat. Wel een kat die buiten loopt, maar geen geplas in de tuin van de burens. Een chihuahua als gezelschap, maar dan wel in een handtas. En ondertussen fokken we onze huisdieren zo, dat vrijwel alle rasdieren last hebben van erfelijke ziekten of rasgerelateerde afwijkingen. We creëren dus aan de ene kant zieke dieren en proberen ze dan met medicatie en operaties weer een acceptabel leven te geven.

Zoveel dieren, zoveel mensen, zoveel verhalen en verwachtingen. Hoe ga je daar als dierenarts mee om?

In dit boek neem ik je niet alleen mee in mijn wereld, maar ook in mijn zoektocht naar antwoorden op dit soort vragen.



# De chihuahua die uit de Birò vloog

Onze deuren schuiven open en twee vrijwilligers van de dieren-ambulance dragen een houten plankje naar binnen met daarop een chihuahua in zijligging. Eén blik is genoeg om te zien dat het beestje iets heftigs heeft meegemaakt. Al snel rent zijn baasje de praktijk binnen: een jongen in trainingspak die compleet in shock is. Ik neem hem mee naar mijn kamer, waar hij lijkbleek en in tranen hikkend zijn verhaal vertelt: ‘Ik reed weg en ik wist het niet, ik wist het niet!’

‘Wat wist je niet?’ vraag ik rustig, in de hoop hem te kalmeren.

‘Dat zijn riempje nog uit de deur hing, dat is waarschijnlijk ergens achter blijven hangen en toen vloog mijn hond ineens uit m’n Birò. De deur stond nog op een kier. Mijn vriendin mag dit echt niet weten,’ roept hij in paniek. ‘Echt, echt, echt niet. Ze doet me wat!’

Lekker handig dat niet op je dashboard wordt aangegeven dat de deur nog openstaat, denk ik als we het hondje naar onze röntgenkamer brengen. Ik doe een aantal testen: zijn pupillen zijn vreemd klein, zijn reflexen afwijkend. Het hondje ligt ook met zijn koppie in een rare hoek. Hij is er slecht aan toe. Ik ver-

moed een dislocatie van de nekwerfels: die zijn uit positie geraakt, waardoor het ruggenmerg kapot is. Dat betekent dat de verbinding tussen de hersenen en het lijf geheel of gedeeltelijk verbroken is. Bij mensen spreek je dan van een dwarslaesie. Als dat het geval is, is er niks wat ik kan doen.

Terwijl de jongen plaatsneemt in de wachtkamer maak ik röntgenfoto's, die ik direct doorstuur naar een orthopeed die bij een specialistische dierenkliniek werkt. Hij belt me enkele minuten later om te zeggen dat hij mijn vermoeden deelt.

‘Is er echt helemaal niks aan te doen?’ vraag ik nog. ‘Ik denk dat de kans nagenoeg nul is. Als we al wat kunnen doen, iets wat we pas weten na een MRI-scan, gaat het sowieso duizenden euro's kosten.’

Ik loop terug om het slechte nieuws over te brengen en zie dat de wachtkamer ondertussen is volgestroomd. Niet met nieuwe patiënten, maar met vrienden van de huilende jongen. Hij wordt omringd door een entourage van twintigers in trainingspakken die iets weghebben van gelikte straatschoffies. Ik voel dat er iets bijzonders is aan deze jongen. Hoe dan ook: het is een opvallend gezelschap.

Ondanks alle support is de jongen er nog slechter aan toe dan toen hij binnenkwam en hij ademt nu heel zwaar. Ik vraag hem mee te lopen naar de röntgenkamer om hem in alle rust te kunnen vertellen dat we helaas niks voor zijn hondje kunnen doen. Van dit slechtnieuwsgesprek komt echter niets terecht, want we zijn nog niet binnen of de jongen krijgt een paniekaanval en zakt in elkaar. Ik ren naar buiten en roep mijn collega-dierenarts Lenny erbij. Ondertussen komt de jongen wat bij, maar nu begint hij te hyperventileren. Lenny gaat tegen hem aan zitten, legt zijn hoofd op haar schoot en vraagt een langslopende assistent om een zakje. Een paar seconden later komt de assis-

tent aangerend met een pedaalemmerzak, we hebben blijkbaar niets anders. Lenny houdt de zak voor zijn mond en zegt: 'Rustig maar. Adem in, adem uit.' De eerste twee keer gaat het goed, maar dan ademt hij zo hard in dat die hele pedaalemmerzak zijn keel inschiet. Hij begint te kokhalzen. Lenny kan nog net het opgegeven slijm ontwijken.

Inmiddels zijn zijn schoonouders de praktijk binnengekomen. Terwijl schoonvader zich over zijn schoonzoon ontfermt, vertel ik schoonmoeder in een notendop wat er is gebeurd en dat ik bang ben dat we de chihuahua niet kunnen helpen. Ze fluistert me toe: 'Je kan nu echt niet tegen hem zeggen dat die hond doodgaat. Dat overleeft hij niet. En mijn dochter ook niet: dit beestje is alles voor haar. Is er echt niks wat je voor ons kunt doen? Geld is écht geen probleem!'

Geld is echt geen probleem. Hoe vaak ik dat niet te horen krijg, waarna de rekening uiteindelijk tóch voor gedoe zorgt. Zeker als mensen zich verantwoordelijk voelen voor wat er met hun huisdier is gebeurd, roepen ze vaak dat ze er álles voor over hebben hun geliefde dier te redden. Tot er betaald moet worden. Ik maak geregeld mee dat mensen pinnig reageren als ik duidelijk probeer te maken dat een bepaalde behandeling behoorlijk in de papieren zal lopen.

Het is ook een beetje de teneur in de media de laatste jaren. Zo las ik in de krant onlangs een interview met een woedende vrouw die vijfduizend euro moest aftikken voor de operatie van haar kat, die nadien helaas overleed. Ik ken de dierenarts in kwestie toevallig en kwam erachter dat de journalist overduidelijk geen wederhoor had gepleegd. Want wat bleek: de mevrouw was meerdere keren gewaarschuwd dat aan deze operatie een zeer hoog risico en dito prijskaartje kleefde. Er was aan haar

uitgelegd dat er een grote kans bestond dat haar geliefde kater de ingreep niet zou overleven, wat ook gebeurde. De operatie is echter uitgevoerd, waardoor er dus wel een rekening is. Deze informatie stond niet in het artikel. Dit soort negatieve en onjuiste berichtgeving geeft dierenartsen een slechte naam. We zouden alleen uit zijn op geld verdienen en niets om dieren geven. Het is voor mensen ook moeilijk te begrijpen, omdat ze geen idee hebben wat het zou kosten als zij dezelfde behandeling als hun huisdier zouden moeten ondergaan. Bij de tandarts en in het ziekenhuis hoef je niet zelf af te rekenen. Die rekening gaat meteen door naar de verzekeraar. Hierdoor zijn we ons met z'n allen nauwelijks bewust van de kosten van medische zorg. Sowieso is er bij mensen een heel ander systeem, huisartsen krijgen een basisvergoeding per ingeschreven patiënt. Zelfs als er niemand op consult komt, is er dus al een inkomen. Bij de dierenarts moet direct de portemonnee getrokken worden, en veel mensen schrikken dan.

Terug naar de chihuahua met zijn mogelijke dwarslaesie. Ik leg de schoonouders rustig uit dat de specialist de kans klein acht dat de hond ooit weer zal kunnen lopen. Mocht er in het gunstigste geval wel een operatie mogelijk zijn, dan kijken we naar een traject dat zomaar zeven- à achtduizend euro kan gaan kosten en of dan volledig herstel optreedt is nog maar de vraag. Schoonmoeder kijkt me begrijpend aan en zegt: 'Hij is profvoetballer en verdient genoeg, dus doe alsjeblieft alles om de hond van mijn dochter te redden. Zij zit nu op Ibiza en mag dit niet weten. Als ze het hoort, doet ze hem wat aan.' Ik beloof dat ik mijn best ga doen en loop naar de kamer waar onze veelbesproken patiënt van hooguit drie kilo ligt.

Door het hele gebeuren – van heftige paniekaanval tot uit-

gekotste pedaallemmerzak – heeft het hondje een halfuur langer alleen gelegen dan mijn bedoeling was. Maar als ik in zijn hok kijk, lijkt de rust hem goed te hebben gedaan. Hij beweegt ineens opvallend veel voor een hond met een dwarslaesie. Zijn pootjes wiebelen en hij begint met zijn oogjes te knipperen. Zou het dan toch...?

De anatomie van een miniatuurhondje zoals een chihuahua is anders dan die van een grotere hond. Alles zit bij een chihuahua zo in elkaar gepropt dat je bijna niet meer weet wat hoort en wat niet. Op een röntgenfoto is het dus lastig te zien of er sprake is van een afwijkende stand van de wervels. Die zitten bij heel kleine honden als een soort harmonica in elkaar gevouwen. Ze hebben dus sowieso een afwijkende wervelkolom. Dat chihuahua's zo klein gefokt zijn, zorgt voor een hoop klachten bij deze beestjes. Iets wat veel baasjes helaas niet weten, merken we aan de verbaasde blikken van onze klanten als we dit vertellen. Een van die klachten is dat hun hersenen niet in hun schedel passen. Bij elke ademhaling verandert het hersenvolume een beetje. Bij een te kleine schedel puilt een klein deel van de hersenen uit de schedel en komt in de verdrukking. Dit noem je syringomyelie. Deze aandoening komt voor bij veel kleine rashonden, bijvoorbeeld bij de pomeriaan, de dwergkeeshond. Daardoor hebben veel van deze hondjes waarschijnlijk non-stop hoofdpijn. Ontzettend zielig, maar als je erover nadenkt is het logisch: je kunt een mens ook niet in een mal van maximaal vijf kilo proppen en ervan uitgaan dat hij normaal functioneert. De natuur heeft honden niet voor niets een bepaald formaat gegeven. Gelukkig is het in Nederland sinds enige tijd verboden om dergelijke hondjes te fokken. Een zoekopdracht op Marktplaats laat echter zien dat er op het gebied van handhaving nog een hoop misgaat.

Door hoe het hondje zich nu beweegt begin ik er ernstig aan te twijfelen of de wervels wel echt gedислоkeerd zijn. Misschien is deze ogenschijnlijk vreemde stand van de wervels wel normaal voor hem. Vanwege de twijfels en de ingewikkelde anatomie van dit kleine beestje, besluit ik bij de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht een second opinion te vragen, in de hoop dat een van de deskundigen daar tijd heeft om er ook een blik op te werpen. Als ik bel krijg ik de assistent aan de lijn en leg ik de situatie kort uit. Even later word ik teruggebeld door de dienstdoende orthopeed, die mijn verhaal aanhoort terwijl hij meekijkt naar de röntgenfoto's. Hij zegt: 'Op basis van de foto's lijkt er inderdaad een nekzwervel gedислоkeerd, maar als ik hoor hoe het nu met de hond gaat, zou het ook een spinale shock kunnen zijn. Als de eigenaren echt alles willen en kunnen betalen, mag hij hierheen komen en maken we een MRI-scan om te zien wat de schade is.'

Bij een dwarslaesie is het ruggenmerg onherstelbaar kapot, bij een spinale shock is er een tijdelijke uitval van de zenuwen, doordat er een zwelling is ter hoogte van het ruggenmerg. Daardoor kan dat tijdelijk geen signalen doorgeven aan het lichaam. Wanneer de druk afneemt kunnen de zenuwen vaak wel herstellen. Enigszins opgelucht loop ik naar de wachtkamer om dit sprankje hoop te delen. Iedereen slaakt een zucht van opluchting en de jongens slaan hun armen om hun vriend, die weer begint te huilen. Nog diezelfde avond wordt het hondje overgebracht naar de universiteit.

Dagelijks word ik door mijn collega's uit Utrecht op de hoogte gehouden. En wonder boven wonder blijkt het inderdaad een spinale shock te zijn. De wervels waren niet verschoven, dit is de normale anatomie van het hondje. Er is dus ook geen opera-

tie nodig om het beestje op te lappen. Na heel veel pijnstilling en intensieve verzorging is de chihuahua aangesterkt. Hij loopt, eet en plast weer als vanouds en mag na enkele dagen zelfs al naar huis om daar verder aan te sterken.

Een week later loopt een bekend gezicht de praktijk binnen: het is de voetballer, met in zijn handen een enorme bos bloemen om me te bedanken. Hij vertelt dat hij erachter is gekomen dat er vaker ongelukken gebeuren met honden die uit Birò's vallen: 'Eén hond is zelfs overleden, dat kan toch niet! Ik heb best veel volgers op Instagram. Dus ik ga over het gevaar van Birò's voor honden waarschijnlijk een post plaatsen.'

Een paar dagen later zoek ik de voetballer op Instagram op en kijk ik in het lachende gezicht van de jongen, zijn vriendin en hun kerngezonde hond. *One happy family*, alsof er niks is gebeurd. Geweldig dat het in dit geval zo is afgelopen, maar het laat duidelijk zien hoezeer dieren zijn overgeleverd aan de mogelijkheden die hun verzorgers hebben. Hoe dik hun portemonnee is en hoeveel tijd en moeite ze willen steken in de gezondheid van hun metgezel. Het is in dit geval geweldig dat geld geen rol speelde en dat we alles uit de kast konden halen om dit dier te redden, maar wat als deze man net wat minder goed geweest was in voetballen en bij de zaterdagamateurs speelde? Had zijn schoonmoeder me dan ook in mijn oor gefluisterd dat geld geen rol speelde, en dat ik alles moest doen wat ik kon om het hondje te redden?